

19.06.2015 r.

Laura Świś
Damian Rusin
Michał Janowicz
BSI1_Z2

Sprawozdanie z laboratorium sztucznej inteligencji

Informatyka, sem. VI

I. Opis zadania

Celem zadania było rozwiązanie problemu SRAT (Self Referential Aptitude Test), z wykorzystaniem biblioteki CLP(FD).

Test autoreferencyjny składa się z 10 pytań. Każde pytanie ma 5 możliwych odpowiedzi (od *a* do *e*). Dla każdej z 50 możliwych odpowiedzi, jest określony konkretny warunek. Rozwiązaniem testu jest funkcja przypisująca każdemu pytaniu literę (odpowieź), która spełnia określony warunek. Każde pytanie ma znaczenie i jego odpowiedź ma wpływ na rozwiązanie testu.

Jest tylko jeden prawidłowy zestaw odpowiedzi:

1:c 2:d 3:e 4:b 5:e 6:e 7:d 8:c 9:b 10:a

II. Założenia realizacyjne

1. Założenia dodatkowe

Zadanie zrealizowano zgodnie z punktem I. Nie przyjęto żadnych dodatkowych założeń.

2. Algorytmy używane do rozwiązania zadania

Algorytm zliczający liczbę wystąpień danej odpowiedzi we wszystkich pytaniach, np. ile razy występuje odpowiedź *a*.

Dane: *X* – numer odpowiedzi, $[X/T]$ – lista, w której zlicza, *NR* – liczba wystąpień (*R* to numer pytania)

Wyjście: liczba wystąpień danej odpowiedzi

Metoda:

1. Jeśli lista jest pusta to zwróć 0.
2. Jeśli głowa listy równa się *X*, to zacznij zliczanie od głowy.
3. Jeśli głowa listy jest różna od *X*, to zlicz w ogonie listy.

3. Języki programowania, narzędzia informatyczne i środowiska używane do implementacji systemu

Problem SRAT został rozwiązany w języku programowania logicznego Prolog oraz z użyciem interfejsu SWI-Prolog.

III. Podział prac

Autor	Podzadanie
Laura Świś	Analiza modelu matematycznego przedstawionego w książce <i>Finite Domain Constraint Programming in Oz. A Tutorial</i> , autorstwa Christiana Schulte i Gerta Smolka. Analiza skryptu w języku programowania Oz. Implementacja całej logiki odpowiedzialnej za rozwiązanie testu.
Damian Rusin	Analiza modelu matematycznego przedstawionego w książce <i>Finite Domain Constraint Programming in Oz. A Tutorial</i> , autorstwa Christiana Schulte i Gerta Smolka. Analiza skryptu w języku programowania Oz. Implementacja algorytmu zliczającego liczbę wystąpień danej odpowiedzi.
Michał Janowicz	Analiza modelu matematycznego przedstawionego w książce <i>Finite Domain Constraint Programming in Oz. A Tutorial.</i> , autorstwa Christiana Schulte i Gerta Smolka. Analiza skryptu w języku programowania Oz.

IV. Opis implementacji

1. Struktury danych

Podstawowe struktury danych to dwie tablice jednowymiarowe, które przechowują dane potrzebne do obliczeń. Dla każdej tablicy określona jest dziedzina, która oznacza, jakie minimalne i maksymalne wartości mogą przyjmować ich zmienne.

Tablica *Rozwiązanie* przechowuje odpowiedzi na dane pytania. Pytanie reprezentowane jest przez zmienną QN , gdzie N oznacza numer pytania i $QN \in \langle 1, 5 \rangle$.

$Rozwiazanie = [Q1, Q2, Q3, Q4, Q5, Q6, Q7, Q8, Q9, Q10],$
Rozwiązanie ins 1..5

Tablica *Zliczenia* przechowuje liczbą wystąpień danej odpowiedzi w tablicy *Rozwiązanie*. Liczba wystąpień danej odpowiedzi reprezentowana jest przez zmienną NR , gdzie R oznacza numer odpowiedzi i $NR \in \langle 0, 10 \rangle$.

$Zliczenia = [N1, N2, N3, N4, N5]$
Zliczenia ins 0..10

Pytania w programie reprezentowane są za pomocą cyfr arabskich:

- 1 – A
- 2 – B
- 3 – C
- 4 – D
- 5 – E

2. Funkcje i predykaty zdefiniowane w programie

Biblioteka Constraint Logic Programming over Finite Domains

W programie użyto bibliotekę CLP(FD), która jest standardem w środowisku SWI-Prolog. Dzięki tej bibliotece możliwe jest programowanie z więzami.

```
:- use_module(library(clpfd)).
```

Funkcja zliczająca liczbę wystąpień danej odpowiedzi

Funkcja ma za zadanie zliczyć ile razy dana odpowiedź, np. odpowiedź A, jest poprawną odpowiedzią we wszystkich 10 pytaniach.

Dane wejściowe: *X* - numer odpowiedzi, *Rozwiązanie* – tablica wszystkich odpowiedzi

Dany wyjściowy: *NR* – liczba wystąpień (*R*, oznacza numer pytania)

```
zlicz(_, [], 0) :- !.
zlicz(X, [X|T], N) :-
    zlicz(X, T, N1),
    N is N1 + 1.
zlicz(X, [_|T], N) :-
    zlicz(X, T, N).
```

Funkcja obliczająca wynik odpowiedzi

Funkcja *srat* zawiera w sobie deklarację struktur danych oraz równania, za pomocą których zdefiniowane są zależności pomiędzy pytaniami i ich odpowiedziami. Każde pytanie jest zależne i ściśle powiązane z innymi pytaniami, i żadne z nich nie może funkcjonować pojedynczo. Prawidłowe działanie programu gwarantuje jedynie poprawna definicja wszystkich zależności. W implementacji tej funkcji wykorzystano programowanie z więzami, a także funkcję *label* dostępną dzięki bibliotece CLP(FD) oraz przedstawioną powyżej funkcję *zlicz*.

Funkcja *label* przypisuje każdej zmiennej odpowiedni wartości. Funkcja wypróbowuje wszystkie możliwe rozwiązania określone w dziedzinach, dopóki wszystkim zmiennym nie zostanie przypisana właściwa wartość.

```
srat(Rozwiązanie) :-
    Rozwiązanie=[Q1,Q2,Q3,Q4,Q5,Q6,Q7,Q8,Q9,Q10],
```

Zliczenia=[N1,N2,N3,N4,N5],
 Rozwiazanie ins 1..5,
 Zliczenia ins 0..10,

$N1 + N2 + N3 + N4 + N5 \# = 10,$

$Q1 \# = 1 \# \Leftrightarrow Q1 \# \setminus = 2 \# / \setminus Q2 \# = 2,$
 $Q1 \# = 2 \# \Leftrightarrow Q2 \# \setminus = 2 \# / \setminus Q3 \# = 2,$
 $Q1 \# = 3 \# \Leftrightarrow Q1 \# \setminus = 2 \# / \setminus Q2 \# \setminus = 2 \# / \setminus Q3 \# \setminus = 2 \# / \setminus Q4 \# = 2,$
 $Q1 \# = 4 \# \Leftrightarrow Q1 \# \setminus = 2 \# / \setminus Q2 \# \setminus = 2 \# / \setminus Q3 \# \setminus = 2 \# / \setminus Q4 \# \setminus = 2$
 $\# / \setminus Q5 \# = 2,$
 $Q1 \# = 5 \# \Leftrightarrow Q1 \# \setminus = 2 \# / \setminus Q2 \# \setminus = 2 \# / \setminus Q3 \# \setminus = 2 \# / \setminus Q4 \# \setminus = 2$
 $\# / \setminus Q5 \# \setminus = 2 \# / \setminus Q6 \# = 2,$

$Q2 \# = 1 \# \Leftrightarrow Q2 \# = Q3 \# / \setminus Q3 \# \setminus = Q4 \# / \setminus Q4 \# \setminus = Q5 \# / \setminus Q5 \# \setminus =$
 $Q6 \# / \setminus Q6 \# \setminus = Q7,$
 $Q2 \# = 2 \# \Leftrightarrow Q2 \# \setminus = Q3 \# / \setminus Q3 \# = Q4 \# / \setminus Q4 \# \setminus = Q5 \# / \setminus Q5 \# \setminus =$
 $Q6 \# / \setminus Q6 \# \setminus = Q7,$
 $Q2 \# = 3 \# \Leftrightarrow Q2 \# \setminus = Q3 \# / \setminus Q3 \# \setminus = Q4 \# / \setminus Q4 \# = Q5 \# / \setminus Q5 \# \setminus =$
 $Q6 \# / \setminus Q6 \# \setminus = Q7,$
 $Q2 \# = 4 \# \Leftrightarrow Q2 \# \setminus = Q3 \# / \setminus Q3 \# \setminus = Q4 \# / \setminus Q4 \# \setminus = Q5 \# / \setminus Q5 \# =$
 $Q6 \# / \setminus Q6 \# \setminus = Q7,$
 $Q2 \# = 5 \# \Leftrightarrow Q2 \# \setminus = Q3 \# / \setminus Q3 \# \setminus = Q4 \# / \setminus Q4 \# \setminus = Q5 \# / \setminus Q5 \# \setminus =$
 $Q6 \# / \setminus Q6 \# = Q7,$

$Q1 \# \setminus = Q2, Q7 \# \setminus = Q8, Q8 \# \setminus = Q9, Q9 \# \setminus = Q10,$

$Q3 \# = 1 \# \Leftrightarrow Q1 \# = Q3,$
 $Q3 \# = 2 \# \Leftrightarrow Q2 \# = Q3,$
 $Q3 \# = 3 \# \Leftrightarrow Q4 \# = Q3,$
 $Q3 \# = 4 \# \Leftrightarrow Q7 \# = Q3,$
 $Q3 \# = 5 \# \Leftrightarrow Q6 \# = Q3,$

$Q4 \# = 1 \# \Leftrightarrow N1 \# = 0,$
 $Q4 \# = 2 \# \Leftrightarrow N1 \# = 1,$
 $Q4 \# = 3 \# \Leftrightarrow N1 \# = 2,$
 $Q4 \# = 4 \# \Leftrightarrow N1 \# = 3,$
 $Q4 \# = 5 \# \Leftrightarrow N1 \# = 4,$

$Q5 \# = 1 \# \Leftrightarrow Q10 \# = Q5,$
 $Q5 \# = 2 \# \Leftrightarrow Q9 \# = Q5,$
 $Q5 \# = 3 \# \Leftrightarrow Q8 \# = Q5,$
 $Q5 \# = 4 \# \Leftrightarrow Q7 \# = Q5,$
 $Q5 \# = 5 \# \Leftrightarrow Q6 \# = Q5,$

$Q6 \# = 1 \# \Leftrightarrow N1 \# = N2,$
 $Q6 \# = 2 \# \Leftrightarrow N1 \# = N3,$
 $Q6 \# = 3 \# \Leftrightarrow N1 \# = N4,$
 $Q6 \# = 4 \# \Leftrightarrow N1 \# = N5,$
 $Q6 \# = 5 \# \Leftrightarrow N1 \# \setminus = N2 \# / \setminus N1 \# \setminus = N3 \# / \setminus N1 \# \setminus = N4 \# / \setminus N1 \# \setminus =$
 $N5,$

$Q7 \# = 1 \# \Leftrightarrow Q8 - Q7 \# = 4,$
 $Q7 \# = 2 \# \Leftrightarrow Q8 - Q7 \# = 3,$
 $Q7 \# = 3 \# \Leftrightarrow Q8 - Q7 \# = 2 \# \setminus / Q7 - Q8 \# = 2,$

```

Q7 #= 4 #<==> Q8 - Q7 #= 1 #\ / Q7 - Q8 #= 1,
Q7 #= 5 #<==> Q8 #= 5,

Q8 #= 1 #<==> N1 + N5 #= 2,
Q8 #= 2 #<==> N1 + N5 #= 3,
Q8 #= 3 #<==> N1 + N5 #= 4,
Q8 #= 4 #<==> N1 + N5 #= 5,
Q8 #= 5 #<==> N1 + N5 #= 6,

Q9 #= 1 #<==> (N2 + N3 + N4) #= 2 #\ / (N2 + N3 + N4) #= 3 #\ /
(N2 + N3 + N4) #= 5 #\ / (N2 + N3 + N4) #= 7,
Q9 #= 2 #<==> (N2 + N3 + N4) #= 1 #\ / (N2 + N3 + N4) #= 2 #\ /
(N2 + N3 + N4) #= 6,
Q9 #= 4 #<==> (N2 + N3 + N4) #= 0 #\ / (N2 + N3 + N4) #= 1 #\ /
(N2 + N3 + N4) #= 8,
Q9 #= 3 #<==> (N2 + N3 + N4) #= 0 #\ / (N2 + N3 + N4) #= 1 #\ /
(N2 + N3 + N4) #= 4 #\ / (N2 + N3 + N4) #= 9,
Q9 #= 5 #<==> (N2 + N3 + N4) mod 5 #= 0,

label(Zliczenia),
label(Rozwiazanie),
zlicz(1,Rozwiazanie,N1),
zlicz(2,Rozwiazanie,N2),
zlicz(3,Rozwiazanie,N3),
zlicz(4,Rozwiazanie,N4),
zlicz(5,Rozwiazanie,N5).

```

Funkcja *maplist*

Funkcja *maplist* jest funkcją dostępną w środowisku SWI-Prolog i pozwala uzyskać nową listę, której wartości są zdefiniowane za pomocą starej listy. W naszym programie funkcję *maplist* wykorzystujemy do dodania do każdej wartości w tablicy *Rozwiazanie* wartość 64.

```
maplist(plus(64),N,M)
```

Funkcja *put_char*

Funkcja *put_char* jest funkcją dostępną w środowisku SWI-Prolog i służy do wypisywania znaków ASCII. Za pomocą funkcji *maplist* uzyskaliśmy wartości odpowiadające właściwym znakom ASCII i dzięki temu rozwiązanie może być przedstawione za pomocą liter, a nie cyfr.

```
maplist(put_char,M)
```

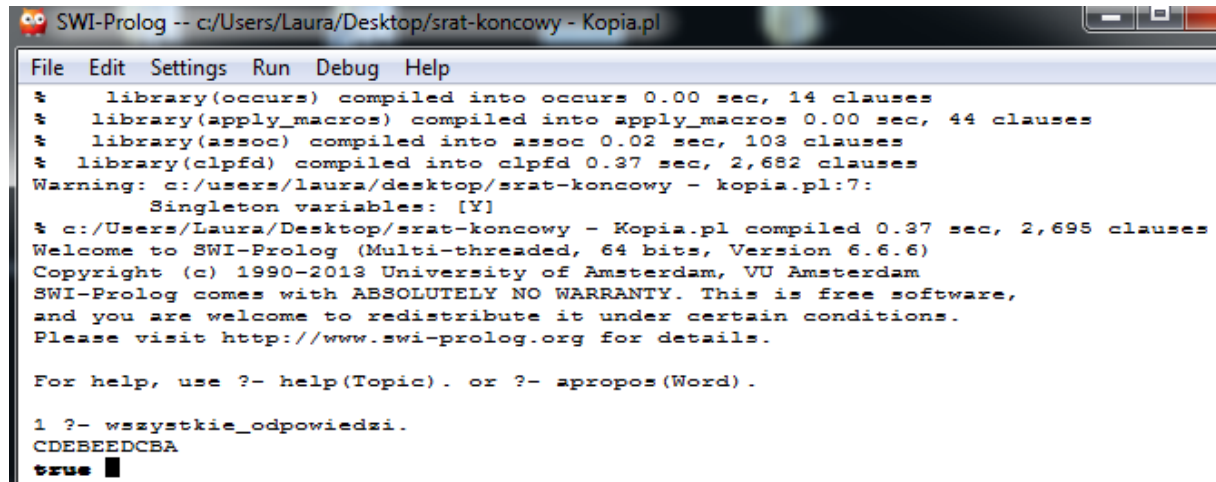
V. Użytkowanie i testowanie systemu

Problem SRAT ma tylko jeden zestaw pytań i odpowiedzi, które zawsze są takie same. Program działa prawidłowo, jeśli sam – na podstawie podanych zależności – zwróci odpowiedni zestaw odpowiedzi.

Aby wywołać program w środowisku SWI-Prolog należy wpisać:

?- wszystkie_odpowiedzi.

Następnie powinien wyświetlić się zestaw odpowiedzi.


```
SWI-Prolog -- c:/Users/Laura/Desktop/srata-koncowy - Kopia.pl
File Edit Settings Run Debug Help
% library(occurs) compiled into occurs 0.00 sec, 14 clauses
% library(apply_macros) compiled into apply_macros 0.00 sec, 44 clauses
% library(assoc) compiled into assoc 0.02 sec, 103 clauses
% library(clpfd) compiled into clpfd 0.37 sec, 2,682 clauses
Warning: c:/users/laura/desktop/srata-koncowy - kopia.pl:7:
Singleton variables: [Y]
% c:/Users/Laura/Desktop/srata-koncowy - Kopia.pl compiled 0.37 sec, 2,695 clauses
Welcome to SWI-Prolog (Multi-threaded, 64 bits, Version 6.6.6)
Copyright (c) 1990-2013 University of Amsterdam, VU Amsterdam
SWI-Prolog comes with ABSOLUTELY NO WARRANTY. This is free software,
and you are welcome to redistribute it under certain conditions.
Please visit http://www.swi-prolog.org for details.

For help, use ?- help(Topic). or ?- apropos(Word).

1 ?- wszystkie_odpowiedzi.
CDEBEEDCBA
true
```

Zwrócona wartość **true** oznacza, że wszystkie pytania i funkcje zostały zdefiniowane poprawnie.

W przypadku gdyby program zwrócił wartość **false** (wtedy także nie wypisałby odpowiedzi), można przetestować definicję każdego pytania oraz funkcji, podając „na sztywno” wartości wszystkich pytań i zostawiając definicję jedynie tych struktur, które chcemy przetestować.

VI. Tekst programu

```
:- use_module(library(clpfd)).

zlicz(_, [], 0) :- !.
zlicz(X, [X|T], N) :-
    zlicz(X, T, N1),
    N is N1 + 1.
zlicz(X, [Y|T], N) :-
    zlicz(X, T, N).

srata(Rozwiazanie) :-

    Rozwiazanie=[Q1,Q2,Q3,Q4,Q5,Q6,Q7,Q8,Q9,Q10],
    Zliczenia=[N1,N2,N3,N4,N5],
    Rozwiazanie ins 1..5,
    Zliczenia ins 0..10,

    N1 + N2 + N3 + N4 + N5 #= 10,
```

% 1. Pierwsze pytanie, którego odpowiedzią jest B, to pytanie:

$Q1 \neq 1 \iff Q1 \neq 2 \wedge Q2 \neq 2,$
 $Q1 \neq 2 \iff Q2 \neq 2 \wedge Q3 \neq 2,$
 $Q1 \neq 3 \iff Q1 \neq 2 \wedge Q2 \neq 2 \wedge Q3 \neq 2 \wedge Q4 \neq 2,$
 $Q1 \neq 4 \iff Q1 \neq 2 \wedge Q2 \neq 2 \wedge Q3 \neq 2 \wedge Q4 \neq 2$
 $\wedge Q5 \neq 2,$
 $Q1 \neq 5 \iff Q1 \neq 2 \wedge Q2 \neq 2 \wedge Q3 \neq 2 \wedge Q4 \neq 2$
 $\wedge Q5 \neq 2 \wedge Q6 \neq 2,$

% 2. Jedyne dwa następujące po sobie pytania z identyczną odpowiedzią to:

$Q2 \neq 1 \iff Q2 \neq Q3 \wedge Q3 \neq Q4 \wedge Q4 \neq Q5 \wedge Q5 \neq$
 $Q6 \wedge Q6 \neq Q7,$
 $Q2 \neq 2 \iff Q2 \neq Q3 \wedge Q3 \neq Q4 \wedge Q4 \neq Q5 \wedge Q5 \neq$
 $Q6 \wedge Q6 \neq Q7,$
 $Q2 \neq 3 \iff Q2 \neq Q3 \wedge Q3 \neq Q4 \wedge Q4 \neq Q5 \wedge Q5 \neq$
 $Q6 \wedge Q6 \neq Q7,$
 $Q2 \neq 4 \iff Q2 \neq Q3 \wedge Q3 \neq Q4 \wedge Q4 \neq Q5 \wedge Q5 \neq$
 $Q6 \wedge Q6 \neq Q7,$
 $Q2 \neq 5 \iff Q2 \neq Q3 \wedge Q3 \neq Q4 \wedge Q4 \neq Q5 \wedge Q5 \neq$
 $Q6 \wedge Q6 \neq Q7,$

% 3. Odpowiedź na to pytanie jest taka sama jak odpowiedź na pytanie:

$Q1 \neq Q2, Q7 \neq Q8, Q8 \neq Q9, Q9 \neq Q10,$

$Q3 \neq 1 \iff Q1 \neq Q3,$
 $Q3 \neq 2 \iff Q2 \neq Q3,$
 $Q3 \neq 3 \iff Q4 \neq Q3,$
 $Q3 \neq 4 \iff Q7 \neq Q3,$
 $Q3 \neq 5 \iff Q6 \neq Q3,$

% 4. Liczba pytań z odpowiedzią A to:

$Q4 \neq 1 \iff N1 \neq 0,$
 $Q4 \neq 2 \iff N1 \neq 1,$
 $Q4 \neq 3 \iff N1 \neq 2,$
 $Q4 \neq 4 \iff N1 \neq 3,$
 $Q4 \neq 5 \iff N1 \neq 4,$

% 5. Odpowiedź na to pytanie jest taka sama jak odpowiedź na pytanie:

$Q5 \neq 1 \iff Q10 \neq Q5,$
 $Q5 \neq 2 \iff Q9 \neq Q5,$

$Q5 \# = 3 \# \Leftrightarrow Q8 \# = Q5,$
 $Q5 \# = 4 \# \Leftrightarrow Q7 \# = Q5,$
 $Q5 \# = 5 \# \Leftrightarrow Q6 \# = Q5,$

% 6.Liczba pytań z odpowiedzią A równa się liczbie pytań z odpowiedzią:

$Q6 \# = 1 \# \Leftrightarrow N1 \# = N2,$
 $Q6 \# = 2 \# \Leftrightarrow N1 \# = N3,$
 $Q6 \# = 3 \# \Leftrightarrow N1 \# = N4,$
 $Q6 \# = 4 \# \Leftrightarrow N1 \# = N5,$
 %żadne z powyższych:
 $Q6 \# = 5 \# \Leftrightarrow N1 \# \setminus = N2 \# / \setminus N1 \# \setminus = N3 \# / \setminus N1 \# \setminus = N4 \# / \setminus N1 \# \setminus =$
 $N5,$

% 7.Alfabetycznie, odległość odpowiedzi na to pytanie do odpowiedzi na następne pytanie to:

$Q7 \# = 1 \# \Leftrightarrow Q8 - Q7 \# = 4,$
 $Q7 \# = 2 \# \Leftrightarrow Q8 - Q7 \# = 3,$
 $Q7 \# = 3 \# \Leftrightarrow Q8 - Q7 \# = 2 \# \setminus / Q7 - Q8 \# = 2,$
 $Q7 \# = 4 \# \Leftrightarrow Q8 - Q7 \# = 1 \# \setminus / Q7 - Q8 \# = 1,$
 $Q7 \# = 5 \# \Leftrightarrow Q8 \# = 5,$

% 8.Liczba odpowiedzi, które są samogłoskami to:

$Q8 \# = 1 \# \Leftrightarrow N1 + N5 \# = 2,$
 $Q8 \# = 2 \# \Leftrightarrow N1 + N5 \# = 3,$
 $Q8 \# = 3 \# \Leftrightarrow N1 + N5 \# = 4,$
 $Q8 \# = 4 \# \Leftrightarrow N1 + N5 \# = 5,$
 $Q8 \# = 5 \# \Leftrightarrow N1 + N5 \# = 6$

% 9.Liczba odpowiedzi, które są spółgłoskami jest:

%liczbą pierwszą:
 $Q9 \# = 1 \# \Leftrightarrow (N2 + N3 + N4) \# = 2 \# \setminus / (N2 + N3 + N4) \# = 3 \# \setminus /$
 $(N2 + N3 + N4) \# = 5 \# \setminus / (N2 + N3 + N4) \# = 7,$

%silnią:
 $Q9 \# = 2 \# \Leftrightarrow (N2 + N3 + N4) \# = 1 \# \setminus / (N2 + N3 + N4) \# = 2 \# \setminus /$
 $(N2 + N3 + N4) \# = 6,$

%sześcianiem:
 $Q9 \# = 4 \# \Leftrightarrow (N2 + N3 + N4) \# = 0 \# \setminus / (N2 + N3 + N4) \# = 1 \# \setminus /$
 $(N2 + N3 + N4) \# = 8,$

%kwadratem


```
Q9 #= 3 #<==> (N2 + N3 + N4) #= 0 #\ / (N2 + N3 + N4) #= 1 #\ /  
(N2 + N3 + N4) #= 4 #\ / (N2 + N3 + N4) #= 9,
```

```
%podzielna przez 5:
```

```
Q9 #= 5 #<==> (N2 + N3 + N4) mod 5 #= 0,
```

```
% 10.Odpowiedzią na pytanie jest:
```

```
label(Zliczenia),  
label(Rozwiazanie),  
zlicz(1,Rozwiazanie,N1),  
zlicz(2,Rozwiazanie,N2),  
zlicz(3,Rozwiazanie,N3),  
zlicz(4,Rozwiazanie,N4),  
zlicz(5,Rozwiazanie,N5).
```

```
wszystkie_odpowiedzi:-srat(N),  
maplist(plus(64),N,M),maplist(put_char,M).
```